

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografa:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
retrimitează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunsuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppel;
Nachfolger; Anton Oppel, J.
Danneberg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agence Havas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karolyi & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o colônă 6 or. și
80 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 or. sên 50 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL VII

„Gazeta” iese în fiă-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătă:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 5 franci.
Se primumă la toată oțioale
postale din întra și din afară
și la dd. selectori.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiunea, piața mare,
Tergulul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sên 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 164.

Brașov, Mercuri, 27 Iulie (8 August)

1894.

Intîmpinările din Deșiu.

I.

Brașov, 26 Iulie v.

Am dat loc în colonele tó-
iei nóstre intîmpinărilor, ce ni-s'au
trimis din partea domnilor advo-
cați din Deșiu: Gabrielu Manu, Au-
gustinu Munteanu și Dr. Ioanú Far-
cașu.

Acești domni advocați au fost
atacați în publicu pentru atitudinea
observată cu ocaziunea vizitei mi-
nistriului Hieronymi în Deșiu și pen-
tru propunerea de a i se preda a-
cestuia unu memorandum. Erau dér
în dreptu a cere, se le dăm posibi-
litatea de a se apăra și rectifica,
publicându intîmpinările d-lor.

Chiar de nu ne-am fi rezervat
a reveni asupra acestor intîmpinări,
era clar, că nu puteau rămâne fără
de răspuns din parte-ne.

Nu puteam tăce cu atât mai
vortosu, cu câtu cestiunea, de care
se tratăză, nu este numai o cestiune
a numiților domni, nici chiar o
cestiune a Românilor din Deșiu, ci
privesce pe toți Români din Ardeal,
ba mai multu, întréga partidă na-
țională română din Transilvania și
Ungaria.

D-lu Hieronymi n'a venit la
Deșiu, cum dice cu o ironiă frivolă
d. Munteanu, ca se întorcă visita
d-lui Farcașu, — care fusese la el
la Pesta cu preotulu Popescu din
Suciulu de josu, ca se se plângă în
contra brutalităților gendarmilor —
și ca se dea privilegiu „nației, se nu-lu
lase pe Farcașu se-si primescă ós-
pele și se-i dea notă de „trădătoru“;
ci este sciutu și au declarat o tóte
foile oficióse și neoficióse unguresci
dinainte, că Hieronymi a venit în
Ardealu pentru a „pacifica“ pe Ro-
mâni și nu numai pe frații din Deșiu,
ci pe toți Români ardeleni.

În asemeni împrejurări — ne
voru da dreptate numiții domni ad-
vocați, — a trebuit se facă o im-

presiune tórté ciudată și straniă pre-
tutindení între noi, când s'a auditu,
că d-lor umbli cu planulu de a se
duce în deputațiune la ministru cu
unu memorandum. De ar fi fostu chiar
de dece ori primitu de conferența
tuturor Românilor din ținutul
Deșiuului acelu proiectu de memo-
randu, compusu de d-lu Munteanu,
elú era și rămâne numai expresiunea
unui singuru ținutu din cele multe
ale Ardealului.

Și acuma se nasce întrebarea,
decă erau îndreptățiți Deșienii de a
se pronunța față cu guvernulu un-
gurescu, ei singuri de capulu lorú,
fără consmțământulu tuturorú Ro-
mânilor ardeleni, ba a întregi
partide naționale române într'o ces-
tiune, care nu era nicidecum lo-
cală, ci generală națională?

Ce ar fi fostu, ce zăpăcă și
harababurá s'ar fi produsu între noi,
decă din tóte comitatele, pe unde
a umblatu ministru de interne, i
s'ar fi predatu din partea Români-
lorú câte unu memoriu asupra si-
tuațiunei, redactatu în pripă, aci de
unulu, aci de altulu dintre fruntași?
Celú mai de compătimitu ar fi fostu
într'unu asemenea casu însuși mi-
nistru Hieronymi, pe care espu-
nerile diferite, de erau ori câtu de
multu acomodate postulatelorú pro-
gramului nostru naționalu, l'arú fi
adusu în cea mai mare confuziune.

Dér, cum amú dísu, ministru
n'a venit ca se întorcă visita De-
șienilorú, ci a venit după finalisa-
rea procesului Memorandumului, eu sco-
pulú declaratú de a pipái pulsulu
Românilor din Ardealu și de-a se
orienta asupra operei de pacificare,
ce voiesce se-o întreprindă cuaju-
torulu elementelorú așa díse „mo-
derate“.

Era dér óspele nechiămatu și
nedoritu alú Ardealului și nu óspele
d-lui Farcașu și soți și prin urmare
era aprópe de mintea omului, că

în cestiunea, decă și cum se fiă in-
tîmpinatú, avea se decidă nația tótă
dipă chibzuința, sentimentulu și tre-
biunța ei, érá nu o mână de parti-
culari.

Și nația nu l'a lăsatú pe d-lu
Farcașu se-si primescă óspele fiind-
că cum ne spune d-lu advocatu
Manu, și-a adusu aminte de răspun-
sulú, ce 'i l'a datú ministru lui și
celorlalți membri ai deputațiunei în
causa parochului Popescu: „că Ro-
mâni se-si retragă programulu dela
1881, apoi ti va împăca“ și că „se
va îngriji ca preoții români se nu
mai póta agita“. — „Prin acésta“,
dice d-lu Manu, „ministru și-a pre-
gătitu secerisulu sémênței aruncate
în pământulu pe care a călătoritu:
inteligenta și preoții români în locú
sélú onoreze cu prezentarea, i-au in-
torsu dosulu peste totu“.

Ei bine, câștigându odată acésta
convingere, ce locú au mai avutú
„principiile concepute dela anulú
1843 și 1845“ ale d-lui G. Manu și
principiile d-lui A. Munteanu, „că
cea ce face ca persónă privată nu
se póte regula în conferența... că
advocatu stă de vorbă cu totu
aradul de ómeni...“ pentru ce se fuga
de ómeni cinstiți, când i-se dá oca-
ziune se póta avé onóre?“

Nu s'au gânditu d-lorú, că aceste
principii nu vorú puté nici-odată
justifica abaterea lorú dela senti-
mentulu generalú alú nației și dela
hotărîrea luată în conferența Ro-
mânilor din Deșiu?

În acésta hotărîre s'a dísu, ce-i
dreptu, că decă unii privați vorú fi
espresú invitați a da informațiunii în
causa națională, suntú obligați a le
da numai în înțelesulu programului
dela 1881.

D-lu Farcașu încau mărturisesce,
că nefindú invitatú, n'a pututu avé
onóre, dér d-nii Manu și Munteanu
fost'au espresú invitați la ministru,
ca se-i dea informațiunii?

D-lu Manu spune: „dându-ni-se
în ziua următoare ocaziune, ne-amú
presentatú și la ministru“, ér d-lu
Munteanu ne spune, că „s'a dusu la
ministru ca persónă privată și ca
la unu omú cinstitu și de cultură
mai înaltă, deși de alte principii“, că
„deși nu ne place guvernulu, elú
după tóte formele legii totu guvernú
este“, „că nu și-a băgatú capulu în
năsipu, când ministru vine de bună
voia și cu bunú obrazu între noi“,
că „ministru este astăđi represen-
tantulu puterii esecutive a statului
și particularulu este datorú se-i res-
pecteze acésta calitate....“

Va se díca totu motive perso-
nale și particulare; nici o invitațiă
espresă din partea ministriului.

În fine esclamá d. Munteanu în
modú frivolú: „Déră nu vé temeți,
n'am trădatu nația la ministru, nici
tocméla nu am făcutu!“

Déră nu de acésta a fostu vor-
ba în corospondența publicată în
diarul nostru, ci de aceea, decă a
fostu permisú numiților domni din
punctu de vedere alú disciplinei na-
ționale și de partidú, se se abatá
dela hotărîrea conferenței din Deșiu
și decă, făcendu acésta, fapta lorú
nu meritá cea mai energică repro-
bare?

Procedându d-lorú în casulu de
față după vederi și principii parti-
culare, se nu se mire, decă și afa-
cerea cu „memorialulu“, lansată și
propusă de dênșii, a datú nascere
bănuelei, că d-lorú urméză o direc-
țiune particulară.

Bărbați consumați în luptele po-
litice ca d-nii Manu și Munteanu,
trebuiau se-si dea mai multă sémă
de pasulu, ce voiau sélú întreprindă
cu memorialulu tocmái în momen-
tele celorú mai înverșunate prigo-
niri; erau datorú se țină contú de
situațiunea generală a poporului.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Cafenéua suratică.

După Bernardin de St. Pierre.

(Fine.)

Chinesulu, scolarulu lui Confucius, își
inchise ochii, pentru de-a se cugeta adéncu,
și-i deschise apoi éráși, își scóse mânilé
din mánecile largi ale vestmântului sêu, le
încreuciă pe pieptu și începú cu o voce
lină și domóla:

— „Domni mei, mi-se pare, că egois-
mulú ómenilorú mai multu, ca ori ce, le
turburá înțelegerea cu privire la credința.
Decă voiți se vé dați ostenéla de a mé
asculta, atunci vé voiu esplica acésta
printr'unu exemplu.“

Veni din China la Surat, pe o cora-
biă englesă, ce făcea o călătoriă în jurulu
pământului. În decursulu drumului ne opri-
rămú la țărmurulú ostieú alú insulei Su-
matra, pentru de a lua apă. Cătră améđi
debarcarămú și ne aședarămú la țărmurile
mării, în umbra palmilorú de cocos, nu
departe de coloniile insulei. Eramú câte-

va persóne din diferite țeri. În timpulú,
când ședeamú aci se apropiá de noi unu
orbú. Omulu acesta, după cum sfărámú
mai târđiu, orbise, pentru-că a privitu prea
multu și prea cu insistență la sóre. Și a-
césta o făcuse elú, pentru de-a puté înțe-
lege, ce este sórele. A voitú s'o scie a-
césta, pentru-ca se-si însușescă lumina só-
relui. Se chinuise lungú timpú, trase la
sfatú tóte sciințele, numai pentru ca se
póta apuca câte-va rađe de sóre, se
le póta aduna și băga într'o sticlă.
Lungú timpú se trudi, privi totú în sóre
și totuși nu putú isprávi nimicú; urmarea
a fostú, că ochii lui se îmbolnăviserá de
sóre și orbi. Atunci își díse:

„Lumina sórelui nu e o materiă fluidă,
căci decă ar fi fluidă, atunci s'ar puté
turna dintr'unu vasú într'altulu, s'ar mișca
în aerú ca apa. Dér lumina sórelui nu e
nici focú, căci decă ar fi focú, s'ar stinge
în apă. Lumina sórelui nu e nici aerú,
căci e visibilă, și nu e corpú, căci nu se
lasá a fi mișcată. După-ce deci lumina só-
relui nu e fluidú, nu e aerú, nici corpú so-
lidú, ea e — nimica“.

Astfelú își gândi orbulú și pentru-că

privise atáta la sóre și cugeta la elú, își
perđu în același timpú și lumina ochilorú
și mintea. După ce se făcu de totú orbú,
era convinsú, că sórele totuși e ni-
mica.

Cu orbulú mergea împreună și sclav-
vulu sêu. Acesta aședá pe stăpánulu sêu
în umbra palmului de cocos, luá de josú
o nucă de cocos și începú a-si face din-
trânsa o lampă de nópte. Fitululu ilú făcu
din firele nucui, stórse oleulu nucui în cójă
și aședá fitululu în elú.

Până când sclavulu își făcea lampa
de nópte, îi díse orbulú suspinându: „Sclav-
vule, nu și-am spusú eu adevérulu, când
amú dísu, că nu esistá sóre? Vedí, câtú
este de întunerecu? Și ómeni încă mai
dícu, că esistá unu sóre. Ei bine, ce este
adecă sórele?“

— „Nu sciu, ce e sórele“, díse sclav-
vulu. „Nici nu mé intereséză. Însé lumina
acésta o cunoscú. Mi-am făcutú o lampă
de nópte, aceea imí va lumina, și eu cu
dênsa îți potú face serviciu“.

Și sclavulu își luá vasulu în mână.
„Acesta e sórele meu“, díse elú.

Lângá ei ședea și unu schiopú cu
cârja sa. Auđi vorbele aceste și începú a
ríde.

— „De sigurú ești orbú din nascere“,
díse elú orbului, „că nu scii, ce e sórele.
Îți voiu spune eu, ce este: sórele e unu
globú de focú, și globulu acesta în fiă-care
đi rêsăre din mare și în fiă-care sérá zpune
între dealurile insulei nóstre; acésta noi
cu toții o vedemú, și tu încă ai vedé-o,
decă n'ai fi orbú“.

Unu pescarú, care asemenea era de
față, auđi cuvintele aceste și díse cătră
schiopú:

— „Se vede, că tu nici-odată n'ai
eșitu în lume de pe insula ta. Decă n'ai
fi fostú schiopú, ai fi călătoritu pe mare și
ai scii, că sórele nu apune între dealurile
insulei vóstre, ci precum rêsăre din mare,
chiar așa apune éráși în mare. Eu îți spunú
adevérulu, deóre-ce ilú vedú în fiă-care đ
cu proprii mei ochi“.

Acestea le auđi unu Indianú.

— „Mé mirú, cum póte vorbi unu omú
cuminte astfel de nebuni“, díse elú. „E
posibilú, ca unu globú de focú se cadá

Cestiunea română

și
presa din monarchia.

Diarul „Neue freie Presse“ din Viena, scrie într'unul din numerii săi mai recentii următoarele:

Cu toate că originea caracterului acut, pe care l'a luat cestiunea română, este de-a se căuta afară de granițele monarchiei, totuși nu se poate nega, că și din partea Ungurilor s'au săvârșit unele fapte, cari în mod superflu au agravat starea. Amintim în prima linie procesul Memorandului, și nu facem secret din convingerea noastră, că nu ținem a fi fost o inspirațiune norocoasă introducerea și ducerea în deplinire a acestui proces. Înțelegem, că modul, cum s'a alcătuit memorandumul și cum au avut de gând a-l preda monarchului, a dat în Ungaria naștere unei anumite iritații. Se părea, că faptul acela ar fi o conjurațiune formală contra statului ungar și a constituției lui, la care afară de conducătorii Românilor din Ungaria, au mai luat parte și Slovenii, antisemiții, magnați clericali austriaci, ba chiar și soli și mercenari de ai partidei prusiane de „junkeri“. Dér Români atunci au fost trimiși din Viena acasă fără nici o ispravă, și cu acesta s'ar fi putut privi lucrul ca finit, în loc de-a turna, printr'un proces încă, ulei pe foc și de-a face din conducători, martiri. În Ungaria se întentăză mai arare-ori procese de presă, decât ca să credem, că un proces de o astfel de însemnătate și cu astfel de consecințe, ca procesul Memorandului, să se fi pus în mișcare din inițiativa unui simplu procuror de stat. Ori-cine a vorbit în cazul acesta vorba hotărâtoare, acela, într'o cestiune spinosă, care nu se putea apuca cu destulă precauțiune, a dat mai mult loc influinței unui temperament pătimaș și unei tactice parlamentare momentane, decât cumpănirii înțelepciunii politice și rezonanței de stat. Procesul acela și finalul lui numai a înversunat și nu a spăriat, și pentru-că nu s'a ajuns și nici și-a putut ajunge scopul, a fost o eroré politică....

Cu privire la călătoria ministrului Hieronymi, numita fôia dice între altele:

Mai dămădi ne-amă exprimat, că călătoria recentă a d-lui Hieronymi prin Ardeal, în timpul de față n'a fost un pas norocos. Cu toate că nu s'a putut face nici un pact cu ultraștii români, totuși acesta nu însemnă, că guvernul ungaresc se stea acum cu mâinile încrucișate. Natural, că cestiunea română nu se poate deslega printr'un complex de proiecte de legi, ci poate sta numai într'aceea, ca să se rumpă influința conducătorilor radicali, cari urmăresc scopuri iredentiste, asupra poporului, și acesta se va pute ajunge numai atunci, decât se vor delătura cauzele nemul-

țămirei îndreptățite, care astăzi a cuprins cercuri mari din poporul român al Ungariei.

Diarul opozițional din Agram, „Obzor“, scrie în cestiunea naționalităților din Ungaria următoarele:

Intre Români există o acțiune, care semănă foarte mult aceluși pas, ce l'au întreprins odinioară Maghiarii față cu Austria. Precum Austria n'a fost în stare, să asprească pe Maghiari prin temniți și persecuțiuni de presă, tocmai așa nu le va succeda acesta nici Ungurilor față cu Români. Se amintesc, ca aliat al inimicilor Maghiarilor, contele Ferdinand Zichy, care este privit ca un politician conservativ de omenii. Ceea ce întreprind Maghiarivitorul la Fiume amintesc greșeli Austriei referitoare la orașul Triest. Precum politica austriacă scurtă vedetore face din Triest reședința iredentei, tocmai așa guvernul ungar va face din Fiume reședința mișcărilor dușmane Ungariei. E lucru neîndoișos, că lupta naționalităților din Ungaria numai va folosi raporturilor de drept public din Croația. Se vede deja acum și se va vedea mai bine mai târziu.

Diarul clerical „Magyar Allam“ se ocupă cu condamnării în procesul Memorandului, dicându între altele:

Condamnarea agitatorilor români n'a fost o faptă justițiară, ci politică. Un an întreg a suferit guvernul neactiv răspândirea Memorandului, a Replicei și a altor produse literare în cestiunea naționalităților. Numai după aceea primă procurorii statului îndrumări pentru persecutarea autorilor. Dacă scrierile au fost periculoase pentru stat, atunci organele statului ar merita să fi trase la răspundere pentru neglijerea datorințelor lor. Scrierile însă nu conțin înaltă tradare, nu atacă integritatea statului, prin tendința de a se schimba constituția, ele nu trec acele margini, pe cari noi de desămăli vedem determinate la așa numita partă independentă cu privire la deslegarea raporturilor dreptului public. Nu e nici un păcat, decât Români pretindă autonomia unei părți a țării, care secolii întregi a formată un principat de sine stătător. Crima Românilor condamnați n'a fost alta, decât că presa ungară șovinistă i-a declarat trădători de patriă, pentru de a-și câștiga, printr'o susținere sistematică a Românilor, o liniște ieftină, seu pentru de-a evita o opoziție hotărâtă în cestiunile bisericesc-politice. Plângerile Românilor în mare parte sunt îndreptățite. Reforma electorală și parlamentară este foarte de lipsă, căci va mai fi puțin pericol, decât Români vor apăre în parlament și-și vor espune acolo dorințele lor constituționale, unde Sașii sunt reprezentați în partida guvernamentală prin 17 deputați, ca o națiune

de 300.000 suflete și care e pe cale de-a se stinge.

Partea cea mai cu minte a națiunii unguresc le va da Românilor bucuros egală îndreptățire și va pretinde numai stăta, să fiă priviți ca aparținători națiunii politice unguresc. Guvernul ungaresc actual nu va deslega nici-odată cestiunea acesta, căci îi lipsesc pentru scopul acesta buna intențiune și simțul de dreptate.

În fine fôia clericală recomandă guvernului și regelui, agratierea Românilor condamnați. În actul de gratiare să fiă Români făcuți atenți asupra fidelității la corôna sf. Stefan, ér de altă parte să le fiă asigurată egală îndreptățire constituțională.

Din voci latine.

Eată câteva din vocile, ce cuprinde volumul intitulat „Voci latine. Dela frați la frați“, despre care am vorbit în numărul de ieri:

„Cetățenii alți unei țări în care naționalitățile germană, francesă și italiană, trăsesc în pace una lângă alta, gelose de individualitatea lor, unite între ele sub un guvernament comun, egal în drepturi și în datorii, trimiți victimelor intolerancei politice maghiare, această dovadă de profundă simpatie.

Dr. Gobat,
consilier național elvețian.

Români sunt latini. Ei sunt oprimați. Noi cu dênșii suntem.

Eduard Lockroy.

Ilustrul profesor de drept delà Universitatea din Bruxella E. van der Rest, scrie pentru volumul de „Voci latine“ următoarele rânduri:

„Cu cea mai vie grabă răspund apelul, ce mi-ati adresat în rugă să mă înscriu la numărul acelor, cari ridică vocea în favoarea Românilor din Transilvania, pe cari o politica strictă și egoistă, amenință de a-i atinge în drepturile lor cele mai sacre. Trebuie ca toți aceia, cari au cel mai mic sentiment de justiție în inima lor să ia apărarea acestui popor persecutat cu disprețul a totă dreptatea. Cu neputință e, ca națiunea ungară să rămână mai mult timp surdă la justele revendicațiuni ale Românilor și să reziste la presiunea, ce Europa nu poate lipsi de a exercita asupra ei.

Mă asociez cu totă inima la manifestațiunea, ce pregătiți în onoarea celor 25 de membri ai comitetului național, cari plini de sentimentele datoriei, nu au stat la îndoială să-și espună libertatea și existența lor pentru apăsarea drepturilor cetățenilor lor. Ori care fiă verdictul

ce-i așteptă, am terea convingere, că va fi punctul de plecare al deplinei desrobiri a nenorociților voștri frați din Transilvania.

„Primiți etc.

E. van der Rest.

Ilustrul profesor delà Sorbona din Paris, d-lu Alfred Rambaud, a trimis pentru album următoarea scrisore:

Domnule Urechă!

Pote că se află printre miniștri unul, care a ordonat procesul delà Clușiu, bărbai, cari au căduți și ei cândva sub acuzarea de lesă maiestate; pote, că printre dênșii se găsesc de aceia, cari s'au înfățișat înaintea tribunalelor, cari au fost condamnați, și alții ai căror părinți și-au salvat libertatea și viața, căutându asil în alte țări. Aceia trebuie mai bine, decât ori cine, să-și dea socotela, să înțeleagă, că asemenea acușțiuni nu vestejesc și că asemenea condamnări nu condamnă de loc. Totuși comitându mereu delict anologe, ca acele, cari se impută Românilor din Transilvania, Maghiarii au ajuns să-și aibă recunoscute drepturile lor și procrișii au devenit miniștri și condamnați judecatori. Cine ar fi putut crede în timpul prescripțiilor, asupra lor din 1848, când Ludovic Bathányi era împușcat, când generali maghiari erau omorâți seu spânzurați cu duzinele, când contele Andrássy era spânzurat în efigie, că programul rebelilor delà 1848 va deveni într'o di legea statului; că Ungaria va fi una dintre națiuni privilegiate ale imperiului și una din cele mai scumpe ale regelui seu? Și cine ar pute crede astăzi, că urmașii acelor bărbai, n'ar fi învățat nimic din exemplul părinților lor, că vor pretinde să impună Românilor din Transilvania, pe cari ei nu l'au voit pentru Maghiari, că la rândul lor vor întrebuița forța contra dreptului, că își vor face iluziuni asupra eficacității prigonilor și condamnărilor, că vor spera să supună națiunea română prin procedurile, cari n'au isbit în contra propriei lor națiuni, că glorificându cu dreptate pe martorii lor vor voi să facă martiri — dintre Români?

Dreptul Românilor din Transilvania este totu atăt de respectabil, ca și alți Maghiarilor. Pentru acest drept Români au suferit altă-dată și așteptă să suferă și astăzi.

Sacrificiile lor vor obține aceeași recompensă, ca și sacrificiile Maghiarilor. Intre dênșii și între voi Români este aceeași diferență, că voi nu vă presentați reclamațiunile cu baioneta la mână. Petițiunea, ce a-ți adresat o suveranului vostru este fundată pe drept, moderată și respectuoasă în formă. A urmări acest apel la inima suveranului, ca un act de lesă

în apă și să nu se stingă? Sorele nu e glob de foc, ci e o Dumneșeire, pe care o chiamă Deva, și care călătorește pe o rotă pe cer, jură împrejurul dealurilor de aur ale Indiei. Se întembla, că șerprii réi, Ragu și Ketu, se aruncă asupra lui Deva, îl încolăcesc și atunci se face întunec. Însă preoții noștri se rugă, ca Dumneșeirea să fiă liberată, și atunci ea scapă. Numai omeni nepricepuți, ca voi, cari n'ati eșit nici-odată de pe insula voastră, își pot închipui, că sorele luminează numai pe insula lor.

Atunci dișe proprietarul unei năi egiptene, care încă era de față:

— „Nu, nici acesta nu e adevărat, sorele nu e Dumneșeire și nu umblă numai în jurul Indiei și a dealurilor ei auri. Am navigat mult pe Marea-neagră și pe lângă țărmuri Arabiei, am fost pe Madagascar și pe insulele philippine, — sorele luminează toate țările, nu numai India, nu încunjură numai un singur deal, ci se ridică la insula Japonia — pentru aceea se și numesc insula acesta Japonia, ceea ce însemnă „nascerea sorei“ — și apune departe, departe în Vest, dincolo

de insula Anglia. O sciu acesta prea bine, căci multe am văduț, și multe am auđit delà moșul meu. Și moșul meu călătorește până la capătul mării.“

Voi să mai dică ceva, dér flă întrepruse matrosul engles al corăbiei noastre:

— „Nu este nici o țară, ca Anglia, unde se scie mai bine, cum se mișcă sorele“, dișe el. „Sorele, acesta o scie fiăcare în Anglia, nu răsare nicăiri și nu apune nicăiri. Elu călătorește mereu în jurul pământului. O scim bine acesta, căci chiar acum am încunjurat pământul și nicăiri nu ne-amă lovit de sore. În totu locul e chiar așa, ca și aci; răsare dimineața și apune seara.“

Și Englesul ia o băta, face în năsipă un cerc, și începe a esplica, cum merge sorele pe cer în jurul pământului. Însă nu sciu esplica destul de bine, și dișe, arătându spre cărmaciul corăbiei sale:

— „Elu de altmintrelea e mai înțelept, decât mine, și va esplica totu mai bine.“

Cărmaciul era un om cuminte și asculta în tăcere conversarea, până fu provocat. Acum însă, când toți se adresară la el, luă cuvântul și dișe:

— „Voi toți vă înșelați unii pe alții, și vă înșelați pe voi înși-vă. Sorele nu se învârte în jurul pământului, ci pământul se învârte în jurul sorei și se învârte și în jurul seu propriu, întorcându spre fața sorei în decurs de două-șeci și patru de ore Japonia, insulele philippine și Sumatra, unde stăm noi acuma, și Africa și Asia și Europa și încă multe alte țări. Sorele luminează nu numai un deal, nu numai o insulă, nu numai o mare și chiar și nu numai un pământ, ci încă mulți alți planeti, de asemenea pământului. Acesta ușor ar pute-o înțelege ori-care dintre voi, decât ați voi să priviți la cer și nu la picioarele voștre, și decât n'ati crede, că sorele luminează numai pentru unul singur, seu pentru patria fiă-cărui singuratec.“

Astfelu vorbi înțeleptul cărmaci, care călătorește mult prin lume și care de multe-ori privise în sus, la cer.

*

Da, greșelile și neînțelegerile omenilor cu privire la credință vin din egoism, continuă Chinezul, scolarul lui Confucius. Precum cu sorele, așa și cu Dumneșeu. Fiă-care om vooiesc să aibă un Dumneșeu separat, seu cel puțin pe Dumneșeu patriei sale. Fiă-care popor vooiesc să închidă în templul seu pe acela, pe care lumea întregă nu-lu poate cuprinde. Și ore se pote vr'unu templu asemăna cu acela, pe care și-l'a zidit însuși Dumneșeu, pentru ca în elu toți omenii să se unescă într'o religiune și într'o credință!

Tote templele omenesc sunt formate după modelul acestui templu — a lunei lui Dumneșeu. În toate templele sunt cupole, boltituri, lumini, icone, inscripții, cărți, jertfe, altare și preoți. În care templu este o astfel de cupolă, ca oceanul, o boltitură, ca bolta cerului; în care sunt lumini, ca sorele, luna și stelele, icone, ca omenii, cari trăsesc, se iubesc și se ajută unul pe altu? Unde sunt inscripțiunile asupra bunătății lui Dumneșeu, atăt de invederate, ca acele binefaceri, pe cari Dumneșeu le-a presărat în totu locul spre fericirea omenilor? Unde este o carte

maiestate, este unul din paradoxul cel mai îndrăsnit, de care v'odată s'a putut mira istoria. Interesant ar fi să scim, ce se petrece în acest moment în inima și spiritul M. S. împăratului. În numele lui foști rebeli dela 1848 prigonesc pe preinșii rebeli din 1894; de o fi silit, prin ficțiunea constituțională, de a contra-semna sentința de condamnare, așa cred eu, că în mintea lui va cânta faimosul vers: „quis tulerit Graecos?” p'ote el cu gura Lui să mărturisască această condamnare, d'ér cu inima?...

Cei cari vor fi condamnați la Clușiu, ab-olvați vor fi pretutindenea în lumea într'égă și glorioasă de conștiința universală. Prin suferințe chiar ei au ridicat o cestiune, care f'orțe în curându își va primi o soluțiune. Să se mângăie ei cu prigonirile, ce le suferă, cugetându, că aceste prigoniri apropie totu mai multu ora reparațiunii. Temnița lor, ori cât de bine zăvorită va fi, va deveni cea mai răsunătoare tribună. Pe pereții chilior lor, arestații voștri, Maghiarilor, vor găsi p'ote scrisori cu creionul (grafiți) încă prospete dela arestații maghiari, cari au precedat pe Români: dintre acestea vor afla motive de a persevera și de a spera. Și din partea lor cum Maghiarii de astăzi pot uita, că în aceste temnițe s'a elaborat libertatea țării lor? Și împăratul Elu, însuși nu va suride, amintindu-și, că unii din miniștrii lui viitori în aceleași temnițe și au terminat educațiunea lor politică? Binevoiesce, d-le Urechă, a primi cu sentimentele mele cele mai respectuoase, asigurarea profunde mele simpatii pentru cauza ce apărați cu atâta inimă.

Alfred Rambaud,
profesoru la Sorbona etc etc.

SCIRILE ȚILEI.

- 26 Iulie.

Pressa italiană pentru cauza noastră.

Diarele italiene „Gazetta de Venezia”, „Il Resto del Carlino”, „Gazetta Piemontese”, „Arena”, „Il Paese”, „La lega Lombarda”, „L'Osservatore Catolico”, „Il Veneto” și „La sveglia”, ce le-am primitu ađi, se ocupă t'ote cu cestiunea română. În specialu unele dintre ele constată fiascul, cu care s'a sfirșit călătoria lui Hieronymi în Ardealu, și gradul de iritație, la care au ajunsu luptele dintre Români și Unguri.

Internatu pentru maghiarisare. Adu-narea generală a orașului Seghedin a dis-outat cestiunea înființării unui internatu pentru copiii nemaghiari, cari vor fi aduși aici pentru a fi maghiarisați. În scopul acesta, orașulu a oferit societății de maghiarisare din Ungaria de m'edă-đi loculu de lipsă pentru edificarea internatului, precum și două jugere de pământu pentru înființarea unei grădini de pomăritu pe

care fiă-căruia s'e-i fiă așa de clară, ca aceea, ce stă întipărită în inima lui? Unde jertfele, cari s'e s'émene acelor jertfe de abnegare, cari le aduc omenii iubitori de a-propelului lor? Unde este altarulu, care s'e s'émene inimei unui omu bunu, pe care Dumneđu însu-și primesce jertfele? Cu cât omulu va înțelege mai bine pe Dumneđu, cu atâta ilu va și cunoște mai bine. Și cu cât ilu va cunoște mai bine, cu atâtu mai multu se va apropia de elu și va stima bunătatea lui, darul și iubirea lui de omeni.

Și pentru aceea omulu, care a văđut totulu, lumina s'orelui, care luminează lumea, s'e nu condamne și desprețuască pe celu superstițiosu, care în idolulu s'eu vede numai o zare din acea lumină; s'e nu desprețuască nici pe necredinciosulu, care orbesce și care de locu nu vede lumina.

Ast-felul vorbi Chinezulu, scolarulu lui Confucius, și toți căpi erau în cafenea amuțiră și nu se mai certară asupra cestiunii, că ore care credință ar fi mai bună.

V. S.

s'ema fragedelor victime ale maghiarisărei. Înca în luna lui Octomvre a. c. vor fi aduși la Seghedin 80 copii germani pentru a fi maghiarisați.

-o-

Expoziția cooperitorilor români din Bucuresci „Coop. Rom.” spune, că pe đice merge palatul expoziției naționale, în grădina Cismegiu, se ridică falnic și în curându construcțiunea va fi terminată, mulțămită activității, ce desfășură d-nulu antreprenor Toma Kanzler și stăruinței continue a președintelui Expoziției. Lumea, care frecuentă grădina, observă lucrarea cu multu interesu și satisfacțiune și este nerăbdătoare a o vedé terminată spre a o judeca după valoarea ei. De altă parte, s'a destinat terenu, în partea grădinei despre Curți și tribunale, pentru construcțiunea pavilionului internațional. Alegerea terenului s'a făcutu de președinte în în-elegere cu comisarii, cari represintă pe oșpoșanții străini înscriși a participa la expoziția acesta. Lucrarea acestui pavilionu internaționalu, alu cărui planu este făcutu de d-nulu arhitectu Arthur Coppe, înărcinat de d-nii Comisari în această lucrare, va începe imediatu și se va termina câtu de curându posibilu, căci lucrările se ăscută cu multă grabire. Peste câte-va jile se va construi și unu teatru în bune condițiuni, d'ér fără pretenții, pentru distracțiunea vizitatorilor Expoziției. Terenu destinat pentru teatru va fi în partea despre întrarea Șlater, în lungime de vr'o 45 metri și în lățime de vr'o 40 metri. În fine, se vor construi vre-o 30 alte pavilione speciale, atātu pe alea principală, câtu și în diferite părți ale grădinei, mai cu s'ema pentru debitanții de obiecte, restaurante, berării, etc.

-o-

Chinezii și Japonzii. O telegramă cu data de 5 Augustu aduce din Shanga: scire, că oștile japoneze au prinsu trei năi chineze de răboiu. Voluntarii europeni au primitu ordine privitore la casulu când s'ar ivi incendii și răscole. Colonia japoneză din Shanga îndemă pe compatrioții ei la moderațiune. Intre poporația de josu chineză și japoneză s'au întemplat mai multe atacuri sângerose.

-o-

Cununiă. D-lu Vasile N. Bidu, comerciantu în locu, se va cununa Dumineca viitoare cu d-na Efrasina Munteanu. — S'e fiă în césu cu norocu!

-o-

Mulțămită. D-lu George Ucenescu, veteranelu cantoru dela biserica S.-lui Nicolae din locu, din incidentalu jubileului de 50 de ani ai cantoriei sale, pe care și-l'a serbatu Duminecă în 17 Iulie v. c., a primitu telegrame și scrisori de felicitare dela mai muți amici, cunoscuți și elevi ai s'ei de odinioară, cărora neputându-le răspunde în particularu, îi r'ogă a primi pe această cale cordiala sa mulțămită.

-o-

Producțiune și petrecere în Branu. Tinerimea română din Branu invită la petrecerea de vară, ce se va arangia Mercuri, în 27 Iulie v. c., în sala edificiului comunalu. Inceputulu la 8 ore s'era. Prețulu de întrare la bunăvoința on. publicu. Venitul e destinat pentru decorarea sălii. Ofertele marinimose se voru chita în publicu.

Programa: 1.) „Noi vrem pământu”, poesiă de G. Coșbuc, declamată de Sextil Pușcariu; 2.) „Musa dela Burdujeni”, farsă într'un act de C. Negruzzi. Personele reprezentate prin: *.*, I. Enescu, I. Popa, I. Ionică, L. Pușcariu. După producțiune dansu.

Balulu Ligei la Azuga.

Liga culturală, secțiunea Predealu, a arangeatu Sâmbătu s'era (4 Augustu n.) unu balu cu tombolă în folosulu fondului s'eu.

Petrecerea s'a ținutu în Cantina fabricii din Azuga, care era frumosu decorată cu cununi de brad și cu stindarde tricolore. În fruntea salei era at'ernat stégulu secțiunii Predealu, de-o rară frumusețe.

La orele 8 s'era publiculu începe a se aduna. Sosescu oșpeți cu trenurile dela Predeal, Bușteni și Sinaia. La sosirea fiă-cărui trenu în gara din Azuga, oșpeții veniți erau conduși dela gară până la Cantina fabricii în sunetele mișcătoare ale imnului „Deșteptă-te Române”, cântat de musica batalionului I, și la lumini de torțe.

În totu parcursulu stradelor era adunatu popor, d'ér mai alesu înainte Cantinei, unde erau postați celu mai puțini 200 de omeni. Era o adevărată s'erbare națională.

Dansulu s'a început după 9 ore, cu o mare și frumoasă „Horă” jucată de celu puținu 150 persoane. Celelalte jocuri s'au continuat în ordine și cu animație. În pauza s'a ținutu tombolă, v'endându-se mulțime de obiecte în folosulu fondului secțiunii Predealu a Ligei.

Printre oșpeți am remarcatu pe venerabilulu presidentu alu Ligei culturale, d-lu V. A. Urechă, care a venit din Sinaia anume pentru această s'erbare; apoi pe d-nii Ionel Grădișteanu, A. C. Popovici, care petrece în Bușteni; Dr. Codru colonelul Mineiu; profesorulu S'ecășianu din Alexandria; studentulu Axente din Bucuresci; apoi șeful gării din Predeal d-lu Bărsan și între mulți alții, 6 oșpeți Români din Brașovu, cari au meru la Azuga anume și cărora li-s'a făcutu o primire deosebită de călduroasă.

La masă, înainte de-a se începe toastele, s'a cântat în coru „Deșteptă-te Române”. S'a toastat pentru Liga, pentru d-lu V. A. Urechă, pentru președintele secțiunii Predealu d-lu I. G. Babeșu, pentru oșpeți Brașoveni etc. etc.

Petrecerea a durat până în doru de đice, ducându fiă-care cu noi, la despărțire, cele mai frumoșe amintiri.

Înainte de-a încheia, nu pot s'e nu accentueză, că reușita atātu de frumoasă a petrecerii și a întrunirii se datoresce d-lui I. G. Babeșu, președintele secțiunii Predealu a Ligei. C'unu zelu neobosit și cu stăruință de fier, d-lu Babeșu a alergat și a ostentat, ca să asigure în t'ote privințele reușita petrecerii. Această i-a și succesu. Petrecerea d-sale provenitoare, sinceritate și iubirea, cu care ni-a întimpinat pe toți, au făcutu s'e ne simțim bine și veseli, fericiti chiar. D-lu Babeșu merită recunoștința noastră a tuturor.

H.

A treia întimpinare din Deșiu.

Alaltă-eri am primitu și dela d-lu Dr. Ioan Farcașu, avocatulu în Deșiu, o întimpinare cu data 4 Augustu a. c. Ea nu e scrisă la adresa noastră, ci este unu răspunsu la observările făcute în „Tribuna” nr. 143 și 144 a. c. cu privire la persoana d-sale, precum și cu privire la faimosulu „memorialu”, în „Tribuna”, nr. 143 și 144 a. c., prin cari observări se simte atinsu. D-lu Farcașu ne spune, că redacțiunea „Tribunei” a refusat de a-i publica rectificarea, ce i-a trimis-o și ne r'ogă s'e dăm locu scrisorii sale de „rectificare” și „întregire”.

Fiind-că această scrisoré stă în strinsă legătură cu întimpinările d-lui Manu și Munteanu, publicate în f'oaia noastră, reproducem dintr'ensa acea parte, ce se ține de obiectu.

D-lu Dr. Ioan Farcașu đice:

Idea de a presenta unu memoriu s'a conceput, când s'a răspândit fama, că ministrulu are s'e vină la Deșiu. Nu noi 3, adevă Munteanu, Manu și Farcașu, ci 4 înși ne-am consultat și ne-am unit în convingere, că decă ministrulu vine la Deșiu și cu vorbe bune đice, că voiesce s'e studieze situațiunea, va fi bine s'e fiă informatu și din partea Românilor, și dreptu informațiune s'e-i prezentam memoriulu.

Cu redactarea memoriulu s'a însărcinat d-lu Munteanu. În puține đile ni-s'a prezentat proiectulu și l-am primitu. D'ér fiindu întrebarea p'onderoasă, am amănatu decisiunea finală până vom primi informațiuni și dela alți bărbați, la cari se adresase d-lu Munteanu.

Ca să facem pregătirile pentru casu de lipsă, convocasem o conferință înainte de 18 Iulie. Deși în această conferință eram noi inițiatorii în majoritate, fiind că nu eram încă pe deplin orientați, la pro-

punerea d-lui Manu s'a amănat decisiunea și amu statorit diua de 18 Iulie, ca terminulu ultimei consultațiuni.

Va s'e đice nu d-lu Munteanu a convocat această conferință și nu a propus nimenea s'e eșim întru întimpinarea ministrului. Întrebarea a fost, că — de voru aduce împrejurările cu sine — s'e mergem o deputațiune cu memoriulu, s'eu ba? Doi membri, cari până acum în lucrările noastre publice nu au făcutu multă ispravă, au insistat cu vehemență s'e oțim mai înteu proiectulu de memoriu. D-lu Munteanu a cerutu s'e se decidă mai înteu asupra întrebării principale — decă este cu cale s'e prezentam unu memoriu, și numai la casu, decă conferința va afla de bine s'ell prezentam, ar urma stabilirea finală a textului.

S'au adus apoi decisiunile ce s'au publicat. Era proiectulu de memoriu a rămas secretulu nostru.

Până aici mă atinge cestiunea, căci nefiind invitat, n'am avut onore s'e fi fostu nici la cină, nici la ministru.

Și acum întreb pe „Tribuna” și pe raportorul ei, unde este aici trădarea? Cine este în dreptu s'e judece despre ceea ce am voit s'e facem și n'am făcutu? Și n'am făcutu cu voi!

Suntem și astăzi în convingere, că prin presentarea memoriulu făceam unu bunu serviciu cauzei noastre; și nu scim s'e conțină proiectulu de memorialu nimic, ce ar sta în contradicțiune cu justețele noastre postulate. Și decă am fi insistat, chiar și după conferință am fi aflat 25 de bărbați români de valore, cari cu plăcere luau parte la presentarea memoriulu.

A citat „Tribuna” unele pasagii din memoriu, citate ast-fel fără concluziune au altu înțeles deosebit de ale originalului. Și aici provocu pe d-nii dela „Tribuna”, că decă nu le este cu greu s'e iee la critică unu proiectu, care numai pe cale necorectă le-a putut ajunge la mână, și despre care đicu, că este și o stupiditate și o păcătoșenie: publice-lu întregu, și nu-o s'e ne fiă rușine de elu...

Literatură.

A apărut Nr. 33 alu f'oiel literale din Viena „Neue Revue”, cu următorulu cuprinsu: M. Wilkens: Bildungsmängel unserer Laudwirthe; L. Katscher: Ein tapferes Weib; I. Papu: Teudenzdichtung und reine Kunst; E. Sokol: Schmerz und Lust; R. Scheu: Die Mission der Dummheit; A. Schnitzler: Blumen. Miniaturbilder. Prețulu abonamentulu pe anu numai 7 fl. Redacțiunea: Viena I, Wallnerstrasse, Nr. 9.

*

Atragem atențiunea învățătorilor noștri asupra următorilor două opuri pedagogice, ce au apărut de curându în editura și tipografia David I. Benvenisti din Craiova (Stada Justiției 20):

Cursulu mediu-primar-complect, pentru ambele sexe, de Științele fisico-naturale (Botanica, agricultura, fisica) redactate după programulu analiticu. Cu 70 gravuri. Prețulu 70 bani, legatu 1 leu.

*

Cursulu superior-primar-complect, pentru ambele sexe de Științele fisico-naturale (Zoologia, botanica, mineralogia, agricultura, industria și comerțu), redactate după programulu analiticu. Cu 70 gravuri. Prețulu 1 leu, legatu 1 leu 30 bani.

Ambele opuri sunt scrise într'unu stilu ușor și precis, întocmite fiindu pentru elevii de cl. III și IV primară, (anulu altu 3-lea și altu 4-lea de școlă).

DIVERSE.

În Sardinia se înmulțesc, în modu îngrozitoru, lăcustele. Mai multu au de suferit de ele câmpurile dela Oristano și Sili. Pe teritorulu dela Oristano s'au adunat numai într'o singură đice 800 klgr. de larve, adevă 200 milioane de lăcuste, deorece e dovedit, că totu pe patru klgr. cade unu milionu de lăcuste. După Oristano sunt mai multu năpustite de aceste animale infecte câmpiile dela San Gavino, Sardara, Pabillonis și Mogoro. În Oristano și juru sunt în fiă-care đice ocupate cu st'erpirea lăcustelor mai multu, ca o sută de persoane, și capătă totu pentru unu klgr. câte 30 centesimi.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor: responsabilu Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 6 Iulie 1894.

Table of stock market prices from Vienna, listing various securities like 'Renta ung. de aur', 'Impr. cail. fer. ung.', etc., with their respective prices.

Cursul pieței Brașov.

Din 7 Iulie 1894.

Table of local market prices from Brașov, listing items like 'Banote rom.', 'Argint român.', etc.

Table of exchange rates for various currencies: Galbeni, Ruble rusești, Mărci germane, Lire turcești, and Scris. fonc. Albina.

PUBLICAȚIUNE.

Text regarding a public notice or advertisement, mentioning 'Dreptul de vênat' and 'Comunitatea bisericeii naționale grecești'.

Brașov, 1 August 1894.

Comunitatea bisericeii naționale grecești, ca proprietară.

Numere singuratiche din 'Gazeta Transilvaniei' à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu și în tutungeria I. Gross.

AVISU!

Subsemnații Comercianți și Antreprenorii Hotelului 'NICOLAU' din Sinaia, aducem la cunoștința Onorabilului Public, precum și Clientelei noastre, că

am arangiat pentru Sesonul de vară

O RENUMITĂ ORCHESTRĂ

sub conducerea talentatului artistă Ionică Burlan, care va delecta pe Onor. Public cu cele mai plăcute arii, atât naționale, cât și streine, în timpul dejunului, cât și în timpul prânzului.

'RESTAURANTUL'

nostru, unde se găsește în oricând timp mâncările cele mai bune naționale, franceze, germane, asemenea și vinurile cele mai renumite, precum: Gollu, Drâncea, Oravița, Drăgășani, Odobestii etc., între cari posedem și din acelea premiate cu Medalia de aur la Expoziția Universală din Paris, 1889.

Sperăm, că Onor. Public ne va încuraja cu vizită numeroasă, promițându-i serviciu prompt și prețuri moderate.

Cu totă stima:

N. TUNARIU și VOINA.

148,6-6.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1894.

Large railway schedule table with multiple columns for train types (person, accel., express, mixt), destinations (Viena, Brașov, Sibiu, etc.), and departure/arrival times.

Nota: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. Numerii încadrați cu linii mai negri înseamnă orele de noapte.